

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles de pågældende orlov som ansøgt fra og med den 11. april 1989, og at stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse:

Forhandling

Lizzie Lichtenberg (KF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til 2 medlemmer af Folketinget og at indkalde stedfortræderne.

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg tillade mig at gøre indstilling om, at stedfortræderne godkendes som midlertidige medlemmer af Folketinget.

Fru *Merete Aarup* er valgt i Fyns Amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes 2. stedfortræder for Det Konservative Folkeparti i denne amtskreds, isenkræmmer *Hans Aage Kofoed*, idet 1. stedfortræder, gårdejer Carl Martin Christensen, er forhindret i at indtræde som medlem under denne orlov.

Hr. *Erhard Jakobsen* er valgt i Frederiksborg Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Centrum-Demokraterne i denne amtskreds, overassistent *Addi Andersen*.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Som midlertidige medlemmer af Folketinget fra og med den 11. april 1989 godkendes:

1. Isenkræmmer Hans Aage Kofoed.
2. Overassistent Addi Andersen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 26:

Forespørgsel til sundhedsministeren [om, hvilke oplysninger regeringen kan give om virkningerne af de i forbindelse med finansloven for 1989 med Fremskridtspartiet, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti aftalte besparelser på medicinområdet.]

Af Torben Lund (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 4/4 89).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 110:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Vold og børnepornografi).

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).

(Fremsat 17/11 88. Første behandling 24/11 88. Betænkning 6/4 89).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 20 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes uden afstemning.

§§ 1-4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 225:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Isolation).

Af Leif Hermann (SF) m.fl.
(Fremsat 4/4 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Justitsministeren (H. P. Clausen):**

Det lovforslag, som vi skal behandle, og som SF har fremsat, vedrører domstolenes adgang til at træffe bestemmelse om isolation under varetægtsfængsling.

I forslaget foreslås for det første, at fuldstændig isolation højst må finde sted i et sammenhængende tidsrum af 4 uger og i tilfælde, hvor det er særlig påkrævet, 8 uger. For det andet foreslås, at en sådan isolation ikke må finde sted, hvis der er risiko for, at indgrebet vil kunne påføre den sigtede fysisk eller psykisk skade af forbigående eller varig karakter; samtidig anføres det i lovforslagets bemærkninger, at forslagsstillerne anser det for ubestrideligt, at isolation har psykiske skadevirkninger og dertil knyttede følger af fysisk og social karakter.

Nu kan man spørge, hvor restriktivt dette forslag skal fortolkes, men uanset hvor restriktivt det skal fortolkes, er der under alle omstændigheder tale om en ganske stærk indskrænkning i mulighederne for isolationsfængsling.

Hvis vi ser på de gældende regler, som blev indført i 1984 efter flere års omfattende debat og efter betænkningen 1983 fra Strafferetsplejeudvalget, indebar lovændringen dengang en skærpelse af betingelserne for, at domstolene kunne træffe bestemmelse om isolation. Der blev fastsat en grænse på 8 uger for isolation, medmindre sagen vedrører en alvorlig forbrydelse med en strafferamme på mindst 6 år. Endvidere kan isolation kun finde sted, hvis det er

påkrævet for efterforskningen. Der blev også indsat det, man kalder en proportionalitetsregel. Det vil sige, at indgrebet ikke må stå i misforhold til sagens betydning og til den forventede straf, og at der skal tages hensyn til den særlige belastning, som indgrebet kan medføre for den sigtede på grund af ung alder, fysiske eller psykiske svagheder og lignende.

Dengang havde Strafferetsplejeudvalget overvejet en ubetinget maksimumsgrænse for isolation, f.eks. på 6 måneder, men et enigt udvalg udtalte sig herimod og henviste i den forbindelse til, at i nogle sager vedrørende meget alvorlig kriminalitet, navnlig hvor en del af efterforskningen har måttet foregå i udlandet – i visse narkotikasager f.eks. og i enkelte sager om international økonomisk kriminalitet – har det i praksis været nødvendigt at holde den varetægtsfængslede isoleret i mere end 6 måneder.

Nu skal jeg ikke komme med alt for mange tal og statistiske oplysninger, men sige, at antallet af isolationsanbringelser i de sidste år har ligget på ca. 1.250–1.350. I 1988 var det 1.366. I 1981 var tallet 2.544 og i 1983 1.937, altså et fald. I 1988 var det kun 23 pct., altså mindre end hver fjerde af de varetægtsfængslede, der i en kortere eller længere tid under fængslingen var isolerede. I 1981 var det 44 pct. og i 1983 35 pct.

Hvis man ser på det daglige belæg af varetægtsfængslede, er det i gennemsnit kun hver ottende eller syvende, der er isoleret.

Det er jo særlig de langvarige isolationer, der er blevet diskuteret, og dér kan jeg sige, at der i de sidste 4 år i gennemsnit kun har været 12 isolationsfængslinger på over 6 måneder. Antallet af anbringelser i isolation i over 2 måneder var i 1987 104, i 1988 122, hvorimod antallet f.eks. i 1973 var helt oppe på 173.

Jeg vil godt sige om SF's lovforslag, at hvis man vedtager det – og det er jo en halvering af den nuværende ramme – vil det efter min mening betyde en alvorlig svækkelse af en del muligheder for at opklare navnlig de meget grove forbrydelser, og med det niveau, kriminaliteten har i dag, er jeg ikke sikker på, at tiden er inde til det. Jeg er enig i, at anvendelsen af isolation bør begrænses mest muligt, men fra den erkendelse og til at støtte SF's lovforslag, som det foreligger her, synes jeg nok der er et betydeligt skridt.